

ስነ-መጥኔ ቀኝ

አዳለው ጽሑፍ:-
06/11

አባላት ክለኒክ ሕክምና ስርዓተ-መጥኔ ህጻናት

ሕጋዊ

**ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት
ተጠቅሞ ለመቆየት**

ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት እንታይ እዩ?

- ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ክብሃል እንከሎ ረስኒ አካላት ዝጠቅሙ ምክብብቀጽጽር ወጻኢ ዝኾኑ ምፍጥፋጥ ማለት እዩ (መቐት አካላት ኣብ ወሽጠእ ወይ መግንቲስ > 38.5° C ምክኸገገዎ)።
- ብግምገማኡ ካብ 100 ህጻናት ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት የጋጥሞ
- ዕድሜ ምሳሌ ብግምገማኡ 6 ኣዋር ሕጻን 6 ዓመታትን ዝኾኑ ህጻናት እቶም ቀንዲ ተጸለውጡ ከይኖሩ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ኣብ 2ይ ዓመት ዕድሜ ምብተደጋጋሚ ጋጥሞ
- ምንጫ አባላት ስድራ-ቤት ከምንበር ግብረ-መጻሒ ክወጻዩ ይኻእል
- ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ኣካል ሕምባር ይኣይኑን
- መዝገብ ሕክምና: ጠቅላላ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት: ደምር ናይ ጀን ቲካዊ ረጅሞታት (ጀን ቲካዊ ድጎራ-ባይታናይ ቲ ህጻን) ከምኡ ወይ ደጋወጥን ቀስቀስቲ ኮነ ታት (ንኣብ ትቫይረስ ዝጠቅምረ ኸኸታት ናይ ላዕለ ወይ ሻምቤ ስርዓተ-ምክትንፋስ) ከይኑ ኣና እንረኽቦ።

ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት መስየ ጋጥሞ ብኸመይ ከ ክላልዮ እኻእል?

- ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ብግንደብት ዘጋጥሙ ከይኑ ኣብ መጀመሪያ ምክቐት አካላት ይኸኸቡ። ይኸኸቡ እምበር ኣብ ዝኾኑ ሰዓት ናይ ቲ ኣብ ዝተመህሩን ረስኒ አካላት ዝህልዉ እዮን ከጋጥሞ እዮን ይኻእል እዩ።
- ከምኡ ዘጋጥሞ ህጻናት ሃንደብት ሃለዎቶም ጥፍኡ፡ ሀር መቐዊ ምፍጥፋጥ አካላት የርእዩ፤ ኣብ ገለኡ ድምጻዊ ምደርቕ ወይ ዘልተጠቀሙ ይኾኑ። ኣዲንት ታምቡሎ ሳዕ ክፍታትን ብዘይሰሩዕ ኣገባብ ቁልጥ ሕሊሕ ዝጠብን እዩን።
- መዝገብ ሕክምና ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ንትሕቲ 3 ደጃይቻ ዝኣከል እዮን ጥራይ እየ ምዘጸንተኩ እቲ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ተኸሰቲ ለጸኒ ሕክምና እዮን፡ እቲ ህጻን ምፍጥፋጥን ዘይንበር ምክኸገገዎ ጭዳታትን ከርእየ ለ-ዝጸንቲ ጥራይ እዩ።
- እንተዘየ ለህጻናት ድጎራ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ናብ ድቃስ እየ ምዝኣትዉ፡ እዚ ማለት ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ቀጸሉ ማለት ኣይከኑን።
- ምቅትቃጥ አካላት ንልሊ 15 ደጃይቻ ምዝጸንቲ ወይ ኣብ ወሽጠ 24 ሰዓታት ብተደጋጋሚ ዝኸኸቡ ወይ ኣብ ፍርቂ አካላት ጥራይ ምክኸገገዎ ወይ ደምድጎራ ክስተት ምቅትቃጥ አካላት ፍርቂ ገድኒ አካላት ናይ ህጻን ምክኸገገዎ፡ ዝተሓለሰ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ኣጋጠሞ ክንብልን ኻእል።

ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ከመይ ዝኣመጡ ተኻእሎ ተደጋጋሚ እዩ ዘስዕብዎ

- ቅጽበታዊ መጻኸብ ለዚ ምዘጋጥሞ ኣኣንተኹ፡ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ዝኾኑ ይኸኸቡ ተወሳኺ ጉዳይ ኣትየ ብለዎ!
- ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ኣብ ዝኸጸል ኣእምሮዊ ምባለ ናይ ቲ ህጻን ዘስዕቦ ዝኾኑ ይኸኸቡ ጸገ ምዃ ልቦን።
- ምክ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ዝተኣሳሰሩ ተርእዮታት ሞት የለዉን።
- ይኸኸቡ እምበር፡ ክሳብ ዝተገኘዎ ድምር እየ ታት ዝኸጸሉ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ክወጹ ይግባእ። በዚ ምክኸገገዎት እዚ እዩ እምበር ኣብ እዮን ህጻን ኮነ ትዘገልግል መድሃኒት ዝመዘንቡ ከምዘሎ (ኣብ ታት ተመልከቱ)።
- ምክ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ብተኣሳሰር ቀጸሉ ከምዘብል ዝኻእል ናይ ሕምባር ጸገ ም ተኻእሎ ኣገደ ትተቱ እዩ (ኣስታት 4%)።

ስነ-መግቢያ ቅጽ 3

ካብ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ን ክክለኹል እንታይ ክገብር እኹል?

- ከም መክላኹሊ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት - ምእንቲ ወሕስነት ዝህብዎኹም ይኸኹም ኣገባብዎልን፤ ዋላ እውን እቲ ምክልኹሊ ደልዎ ዘለዎ ዝበለጸ ማዳሊ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ክኸክልኩም ኣይከእልን እዩ።
- ኣብ ገለጹ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ከምቀዳም ምልክት ናይ ረስናዊ ክፍኡ ክኸኸት ይኹል እዩ።
- ን ወላደካ ምእንቲ ለይቲ ኮፍ ኣልካ ክትከታተሎ ኣደላዩ ኣይከክን?። ዋላ እውን ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት እንተ ኣጋጠሙ ዝኸኸኹ ይኸኸኹ ጥቅም ደገ ምዘስዕብ ኣይከክን?። ሰብ ከይረኣዩ ምረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ኣጋጠሙ ምህላው ዝወረደ ምህላው ናይ ለውጥ።
- ከም ኣለክትርካር ዲያ ግሪም (Elektroenzephalogramm) ወይ ናይ ሓንጎል ኣምኣር ኣይ ገዳ ምክላው ተወሰኹ ናይ ማሻን ማሻ ምቅትቃጥ ሳሕቲ ጥራይ እዩ ምክላው ይኹል።

ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ኣብ ዘጋጠሙ እንታይ ክገብር ይግብኡን?

- ህድእ ምልል!
- ን ወላደካ ን ገዳኡ ኣደቅሶ፡- ኣብ እዋን ምፍጥፍጥ አካላቱ ከክኡ ደብሪ ኣብ ዘለዎ እዋን። ን ገለ ህጻናት ደብሪ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ተምሳሕ ይገብሩ ለምእዮ።
- ኣብ ትሕቲ ዝኸኸኹ ይኸኸኹ ከኹን ን ወላደካ ክትንቅንቅ፡ ከተመግን፡ ኣብ ምህን ኣስናኑ ገለ ነገር ከተእትወሉ፡ ኣፍካ ኣብ ኣፍ ጌርካ ትንፋስ ክትህቦ (ህጻናት ደብሪ ረስናዊ ምቅትቃጥ ደም አካላት ኣካላቶም ተወሲሶ ምዃሮ ሕብሪ ለውጥ ከተኸኸሎ እዮ) ከክኡ ምዃ ክትርብርቡ ኣይግብኡን።
- ን ወላደካ ከሃሰዩ ዝኸኸል ን ዘበለ ነገር ካብ አካላቱን ጥቓኡን ኣልግሰሉ።
- እንተ ተኸኸሎ ን ምዃ ባለታት ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ናይ ወላደካ ብቐረባ ተኸኸሎ ገደብ እዋን ናይ ሕገ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ን ምፍላጥ ሰዓት ሓዘን።
- እቲ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ካብ 2-3 ደቓቓቕ ዝበዝሖ ምዃ ዝኸኸሉ፡ ብጥቓቓቕ Diazepam Rektiole ሃቦ (ክብሮት አካላቶም ትሕቲ 20 ከሎግ. ን ዝኸኸሉ ህጻናት፡- 1 x 5 ማግ.፣ ክብሮት አካላቶም ልሊ 20 ከሎግ. ን ዝኸኸሉ ህጻናት፡- 1 x 10 ማግ.)።
- እቲ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ደብሪ 5 ደቓቓቕ ምዃ ዘዩ ቋርጽ፡ ን ኹል ኣይ ግዜ Diazepam Rektiole ብግሉጥ ነገር ናይ ህጻን ረድኤት ደክተር ደወል (ተሌ 144)።
- እቲ ዕላማንነት ወሕእዎን (ምእንቲ ን ልሊ 20 ደቓቓቕ) ዝጸንሕ ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት ምዃ ደኤ እዩ።
- ደብሪ ክስተት ረስናዊ ምቅትቃጥ አካላት፡ ምዃ ሓኪምካ ተራኸቦኻ ወላደካ ብኸጸበት ክረኣ ከምዃ ደልዩን ከምዃ ደልዩን ተላዘብ።

ዝኸኸኹ ይኸኸኹ ተወሳኺ ሕክምና ምዃ ዝህልዎም ብኸበሩትኩምን ናትኩም ሓፈሻዊ ሓኪምዎ ሓኪም ህጻናት ተወኪሶ ወይ ብግዳ ዲቀጽሪ ተለፎን
0900 554 774 ናብ Luzerner Kinderspital ደወሉ።